

A PORTFÓLIÓ ELKÉSZÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI AZ OSZTATLAN 10, 11, ÉS 12 FÉLÉVES TANÁRI KÉPZÉSBEN, VALAMINT A 2, 4 ÉS 5 FÉLÉVES TANÁRI MESTERKÉPZÉSBEN

A PORTFÓLIÓ ELKÉSZÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI

1. A tanári portfólió jellemzői

A portfólió a tanuló munkáiból összeállított célirányos gyűjtemény, amely bemutatja készítőjének erőfeszítéseit, fejlődését és eredményeit a tanárrá válás folyamatában. A készítőnek alapvető szerepe van a tartalom összeállításában; ő alkotja meg *a beválogatott munkák gyűjteményét, részletezi azok beválogatásának okait, és készíti az önreflexiókat.* A portfólió készítője maga dokumentálja a tanulási folyamatát, a megadott szempontok mentén értékeli önmaga teljesítményét, a tanároktól vagy a hallgatótársaktól kapott reflexiók tükrében.

A képzés során minden hallgató készít portfóliót. A portfóliónak céljai és tartalma szerint számos fajtája lehet, a tanárképzésben részt vevő hallgatónak ezek közül, a szak zárásaként ún. értékelési portfóliót kell készítenie, amely lehetővé teszi az oktatók számára, hogy a hallgató tanulási eredményeit, fejlődését holisztikusan, az összes jellemző dokumentum segítségével értékeljék.

A portfóliónak minden képzés esetén be kell mutatnia a hallgató pedagógusi kompetenciáinak jelenlegi szintjét és az ezekben való esetleges fejlődését. A már a pedagógusi pályán dolgozó hallgató esetén a kompetenciák bemutatása a munkájuk bemutatásával is történhet – különösen akkor, ha a képzés sem pedagógiai-pszichológiai képzési elemeket, sem összefüggő egyéni gyakorlatot nem tartalmaz. A portfóliónak ezért része lehet a hallgató pedagógusi gyakorlata során keletkezett dokumentum is. Nem befolyásolja a portfólió értékelését az, hogy a képzés hány kompetenciaterületen eredményezett fejlődést. A portfólió minőségét az elemzés és a reflexiók színvonala határozza meg.

2. A tanári portfólió törvényi háttere

A 8/2013. (I.30.) EMMI rendelet 1. § a)-d) pontja szerinti tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.

3. A portfólió készítés támogatása és a dokumentumok alaptípusai

A tanári szakdolgozat értékelési portfólió részéhez témát választani és azt külön bejelenteni nem kell. A portfólióhoz külön témavezetőt felkérni nem kell, a feladatok teljesítéséhez a portfólió és különösen a reflexiók elkészítéséhez az összefüggő egyéni gyakorlatot kísérő pedagógiai-pszichológiai tanításkísérő szeminárium/portfólióra felkészítő szeminárium nyújtanak konzultációs segítséget, kivéve az általános iskolai képzésre épülő (szintemelő) középiskolai tanári képzést, ahol a hallgató önállóan készíti el a portfólióját.

A portfólióban alapvetően kétféle dokumentum ~~kap~~ helyet: a **tanári felkészülés, során keletkezett produktumok** és az ezekkel kapcsolatos **reflexiók**. A dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiók a portfólió kötelező elemei. Ezek egyrészt az egyes dokumentumokhoz fűzött megjegyzések, magyarázatok, értékelések, javaslatok, önreflexiók; másrészt egy összegző önreflexió a képzés során a szakon (két szakos képzés esetén mindkét szakon) elért eredményekről és fejlesztendő területekről, a további szakmai célokról és az ezekhez kapcsolódó cselekvési tervről.

A portfólióban elhelyezhetőek az akár iskolai akár informális keretek közt végzett pedagógusi tevékenység során keletkezett, a pedagógussá válás szempontjából, illetve a tanári kompetenciák fejlődése szempontjából fontos dokumentumok is. A portfólió elemeinek válogatása során az fontos szempont, hogy a dokumentumok a lehető legteljesebb mértékben fedjék le a tanári felkészülés különböző területeit, különös tekintettel a gyakorlati képzési elemekre.

4. A portfólió összetétele a különböző képzési bemenetek esetén

Az alább felsorolt tartalmi elemek és keletkezési források csak minimális feltételként értendők.

Az osztatlan 10, 11, és 12 féléves képzés esetén (érettségire épülő képzés):

Tartalmi szempontból:

- pszichológiai munka
- pedagógiai munka
- szakmódszertani munka
- az iskola, mint szervezet működéséhez kapcsolódó munka (elkészítendő az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat során).

A keletkezésük forrását tekintve kötelezően jelenjenek meg a tanulmányokhoz kötődő három gyakorlati képzési terepen készült munkák:

- az egyetemi tanulmányok során a pszichológiai és pedagógiai tárgyakhoz kötődő munka
- a szaktárgyi tanítási gyakorlat során készült munka
- az egyéni összefüggő iskolai gyakorlat során készült munka.

Diszciplináris képzésre épülő két féléves képzés esetén:

Tartalmi szempontból:

- pszichológiai munka
- pedagógiai munka
- szakmódszertani munka
- az iskola, mint szervezet működéséhez kapcsolódó munka (elkészítendő az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat során)

A keletkezésük forrását tekintve kötelezően jelenjenek meg a tanulmányokhoz kötődő három gyakorlati képzési terepen készült munkák:

- az egyetemi tanulmányok során a pszichológiai és pedagógiai tárgyakhoz kötődő munka
- a szaktárgyi tanítási gyakorlat során készült munka
- az egyéni összefüggő iskolai gyakorlat során készült munka

Tanító szakképzettségre épülő 4 és 5 féléves képzés esetén:

Tartalmi szempontból:

- szakmódszertani munka
- az iskola, mint szervezet működéséhez kapcsolódó munka (elkészítendő az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat során).

A keletkezésük forrását tekintve kötelezően jelenjenek meg a tanulmányokhoz kötődő két gyakorlati képzési terepen készült munkák:

- a szaktárgyi tanítási gyakorlat során készült munka,
- az egyéni összefüggő iskolai gyakorlat során készült munka,

Tanári szakképzettség birtokában újabb (más szakos) tanári oklevelet adó 4 féléves tanárképzés és általános iskolai tanári végzettségre épülő középiskolai képzések esetén

Tartalmi szempontból:

- szakmódszertani munka,
- az iskola, mint szervezet működéséhez kapcsolódó munka (elkészítendő az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat során általános iskolai tanári végzettségre épülő középiskolai képzés esetén a saját intézmény bemutatása, ennek hiányában a tanítási gyakorlat során készítendő el).

A keletkezésük forrását tekintve kötelezően jelenjenek meg a tanulmányokhoz kötődő két gyakorlati képzési terepen készült munkák:

- a szaktárgyi tanítási gyakorlat során készült munkák,
- tanári felkészültség szintjét bemutató (esetleg nem a képzéshez kapcsolódó) munka.

5. A tanári portfólió benyújtása

A portfóliót **kinyomtatott és hitelesen összefűzött** (pl. spirálozva, lefűzős dossziében stb.), valamint **elektronikus formában** (CD-n) is be kell benyújtania a hallgatónak. A nyomtatott és az elektronikus változatnak azonosnak kell lennie, vagyis mindkettőnek minden dokumentumot tartalmaznia kell. A kinyomtatott példányt a hallgató a záróvizsga végén visszakapja. Az elektronikus példány archiválásra kerül.

6. A tanári portfólió bírálata

A portfóliót egy előzetesen felkért bíráló értékeli érdemjeggyel és szövegesen is. A portfólió bírálóját a PPK oktatója.

Az értékelés általános **szempontjai** a következők:

- a portfólió egyes elemeinek kapcsolata a tanári kompetenciákkal,
- a hallgató egyéni szakmai fejlődési céljainak bemutatása a kompetenciákhoz kötötten,
- a dokumentumokhoz készített önreflexiók minősége,
- az anyagok kidolgozottságának színvonala,
- az elemzés szakmai színvonala,
- a beadott anyagok a tanári feladatkörök szempontjából mennyire széles körből merítenek,
- a megoldások és a módszerek változatossága, ötletessége,
- lényegkiemelés, koherencia, a válogatás tudatossága és indoklása,
- formai megjelenés (szerkesztettség, tartalomjegyzék stb.).

E szempontok alapján a bíráló **részpontszámokat és rövid szöveges indoklást** is ad a hallgató munkájáról. A bíráló a szöveges és érdemjeggyel (mely a pontszámból következik) történő értékelésen kívül **két kérdést is** megfogalmaz a hallgató számára, amelyeket a záróvizsgán kell megválaszolni.

7. A portfólió védelme

A portfólió védelme a szakdolgozat védéstől és a szakmódszertani vizsgáktól elkülönülten történik. A portfólió védését a PPK TH szervezi. A vizsga a portfólió alapján **megfogalmazható tanulságok**, a **bírálatban megfogalmazott** erősségek, hiányosságok és szakmai dilemmák mentén történik. A védelem során a portfólió bírálataiban megfogalmazott kérdésekre a releváns szakirodalomra épülő szakmai válaszokat várunk el. A védelem során a portfólió felépítését (fejezet egymástutánja) nem szükséges bemutatni. Prezentációs anyag ppt

formátumban használható, de nem kötelező prezentációt készíteni. A portfólióvédésre a záróvizsgázókat a vizsgabeosztásuknak megfelelően, több fős csoportban hívják be vizsgázni a bizottság elé.